

גאולת מצרים והגאולה בימינו

הרב שמעון בן שושן הי"ו - ראש בית המדרש הקהילתי בקצרין

חלק א

יציאת מצרים הינה הבסיס להופעתו של עם ישראל על במת ההסטוריה. וביטוי לכך אנחנו מוצאים במהלך חיינו היום יומיים: במצוות ק"ש בוקר וערב. בשבת: שהינה זכר ליצ"מ. בחגים, ואפילו יש חג מיוחד - פסח שהינו כולו זכר ליצ"מ. בהסתכלות ראשונה על הדברים נראה שהקשר שלנו עם הקב"ה חייב לעבור דרך זכירת מאורע זה. מיד נשאלת השאלה מה מקומם של הניסים החדשים שמתרחשים לנגד עינינו? האם הקשר שלנו לקב"ה ג"כ מחובר לניסי ההווה או שמא נמשיך לציין את העבר מבלי להתייחס להווה.

נראה שתשובה לכך אנחנו מוצאים במסכת ברכות (דף יב:) מחלוקת בן זומא וחכמים לגבי מקומה של יצ"מ בימות המשיח:

תניא, אמר להם בן זומא לחכמים: וכי מזכירין יציאת מצרים לימות המשיח? והלא כבר נאמר: הנה ימים באים נאם ה' **ולא יאמרו** עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים, כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את זרע בית ישראל מארץ צפונה ומכל הארצות אשר הדחתים שם! - אמרו לו: לא שתעקר יציאת מצרים ממקומה, אלא שתהא שעבוד מלכיות עיקר, **ויציאת מצרים** טפל לו.

לפי בן זומא אין מקום להזכיר כלל את יצ"מ בימות המשיח ואילו לפי חכמים יש להזכיר אך לא כמאורע עיקרי אלא טפל לאירוע גדול יותר. ככל מקרה לפי שניהם אין יצ"מ תופסת מקום מרכזי בעבודת השם בימות המשיח. תחילה יש לנו לברר מהו המושג הזה ימות משיח? במסכת ברכות (דף לד:) מופיעה דעתו של שמואל (גדול אמוראי בבל) שההבדל בין עוה"ז לימות הינו **שעבוד מלכויות**. כלומר במצב בו אין הגויים שולטים על ישראל אלא השלטון הוא ביד ישראל. וכך פוסק הרמב"ם במספר מקומות (הלכות מלכים, תעניות, תשובה).. וכן המהר"ל בבואו להגדיר מהי גלות מציין ג' מרכיבים: לא נמצאים בא"י, מפוזרים, אין שלטון.

היוצא מן הנ"ל מצב בו עמ"י נמצא תחת שלטון יהודי פירושו גאולה, וימות משיח. אם כן יש לנו לברר את מקומה של יצ"מ בימינו, בו חוגגים אנו ע' שנות עצמאות.

- על כך בשבוע הבא. ■

לע"נ נפתלי כהן בר

אמינוה ז"ל

לע"נ אליס בת סימו

ז"ל

דרך אמונה בחרתי

הרב ידידיה ונגרובר הי"ו

בשבוע שעבר עסקנו באופן כללי בחשיבות לימודי האמונה, ובדרך הלימוד, לפי דרכו של הרמח"ל - ר' משה חיים לוצאטו. הגיע הזמן, אם כן, להיכנס לתוך הסוגיות עצמן.

מדוע נברא העולם

אחת השאלות הגדולות שהרמח"ל מעלה בספרו 'דעת תבונות' היא - מדוע ברא ה' את העולם? מתוך כך הוא ממשיך ושואל - מדוע לא נברא האדם בשלמותו, אלא במצב חסר? בכדי לענות תשובה לשאלות אלו, מקדיש הרמח"ל מספר נרחב של פרקים, אך אנו ננסה לטעום 'על קצה המזלג' מדבריו.

כהנחת יסוד ראשונה מניח הרמח"ל את האמונה בכך שהקב"ה הוא הטוב השלם והמוחלט. ומכיוון שרצה ה' להטיב לאחרים - ברא את העולם ובתוכו האדם, כדי שיוכל להטיב עמו. על כך מיד ניתן לשאול - והרי אנו רואים הרבה אנשים שסובלים במשך החיים, ואיזה מין טוב הוא זה?

אכן, הרמח"ל מדגיש כי המקום בו יתענג האדם בטוב האלוהי הוא אינו בעולם הזה - אלא בעולם הבא (ראו בהקדמה למסילת ישרים). אם כך, נשאלת השאלה - מדוע לא ברא ה' את האדם כשהוא כבר בעולם הבא, ומפני מה עליו לעבור תחילה בעולם הזה?

החסד גורם לבושה

על כך עונה הרמח"ל תשובה עמוקה מאוד. כשאדם מקבל דבר טוב מבלי שהוא טרח עבורו, בחסד גמור - הוא מרגיש שלא בנוח, הוא מתבייש. חָשבו על כך: אילו היה אדם הדואג לפרנסתכם, כך שלא הייתם צריכים כלל לעבוד ולטרוח, אלא בכל חודש הייתם מקבלים "מלגה" מאותו נדיב - כיצד הייתם מרגישים? במחשבה ראשונה, היינו אומרים שזהו מצב מצוין. הרי כולנו מכירים את הקושי והטרחה הכרוכים בהבאת פרנסה לבית, וכמה היינו שמחים להיפטר מטורח זה! אך במחשבה שנייה, ישנה אי־נוחות מרובה, ואפילו בושה, במצב של הזדקקות תמידית לחסד. כאילו אני "מסכן" שמישהו מרחם עליו ונותן לו צדקה.

מטעם זה, אומר הרמח"ל, ברא ה' את האדם במצב חסר - כדי שעל ידי עבודתו והשתדלותו, יהיה ראוי וזכאי לקבל את הטוב המיועד לו. במצב שבו הטוב שמקבל האדם הוא תוצאה של עבודתו, אין כאן חסד חינם ואף לא בושה - אלא הנאה של האדם מייגע כפיו.

אכן, טרם הסברנו מהו הטוב שהבורא מזמן לאדם, ומהי עבודתו כדי לזכות לאותו הטוב - ובכך נעסוק בעז"ה בפעמים הבאות. אל הלב, ומתוך כך להגיע לאמונה עמוקה ושלמה יותר. ■

זכות זיכוי הרבים שבעלון זה, תעמוד לכל התורמים היקרים ומשפחותיהם:

אבי שלמה | אברהם סוכרי | אברהם פורטל | אוראל כהן | אייל פרי | אילן אלביליה | ר' אלעד אליהו | בנימין פרץ | גבריאל פרץ | דוד פרץ | דוד כהן | הרב הראל יעקב | ויקטור ברכה | זוהר יפרח | טל אזרן | יהודית עורקבי | יוסף וחן אביסירדיס | יוני ומאור דהן | יוסף בצלאל | יוסף ברוך | יוסף כהן | יוסף מדר | יעקב רידי | יצחק חזוט | יקיר אוחנה | ליאור שטרית | ניסים עזרא | מאור ואבישג לוי | מאיר וענונו | מוריס לוגאסי | מתן פורטל | נעמי אוחנה | נתנאל אלקובי | סיגלית אסרף | סמדר שושן | ראובן כהן | רועי שטרית | רחל ממן | שולה ויעקב צח | שלמה ג'ינו | תליה שושן

העלון מוקדש לרפואה ולזיווג של:

מו"ר הרה"ג שלום דוד בן תמר | מו"ר הרה"ג צפניה בן פירומה רחל | צופיה דגן בת סמדר | שלמה דגן בן אסתר | מאיר פורטל בן חנינה | אידה אזרן בת סולטנה | הוד יהודה סוכרי בן אביביית | ניסים גבאי בן אסתר | פינחס ויצמן בן חנה | איתמר לוגאסי בן חופית | נעיהם יעקב בת חתון | ארבל בת סיגל | קלימו זיגי בן אליס | הדס בת פנינה | מאור בן פנינה | פנינה בת אסתר | שלומי בן שולה | שמואל בן פיבי | מרים בת עלושה | סמדר בת אסתר

בט"ד יח' שבט תשע"ח

גליון 215

הדלקת נרות	יציאת שבת	ר"ת
16:42	17:50	18:23
סוף זמן ק"ש	מנחה גדולה	שקיעה
08:34 (למג"א)	12:22	17:11

לקט הלכות פסוקות מפי סופרים וספרים

א. כשמברכים על הבשמים והנר בזמן הבדלה, יש להחזיק את כוס היין ביד שמאל. כמובא בשולחן ערוך(רצ"ו, ו) וברמ"א (רח"צ, ג). והטעם שצריך להחזיק הכוס ביד שמאל כשמברך על הבשמים והנר, כתב ב"משנה ברורה" (סימן רצו סק"ל), דהוא מפני שכל ברכות ההבדלה מצוה להיותן על הכוס. ומקורו מספר "חיי אדם" (הלכות שבת כלל ח סעיף כד).

ב. ויש הסוברים דלשון ה"שולחן ערוך" שכתב לאחוז הכוס בשמאל הוא לאו דוקא, וכדכתב ה"ערוך השלחן" (רצ"ו, יז) וז"ל: ודע דהאחיזה בשמאל אינו חובה כלל, ולכן אצלינו כשמברכין על הבשמים מניחין הכוס על השולחן, ונטל הבשמים בימינו, אלא "דהכונה היא העיקר לאחוז היין בימין וההדס בימין בשעת ברכתם, וממילא דהדבר השני בשמאל", אבל אין זה בהכרח וכו'.

ג. ולענין סברת ה"חיי אדם" ו"משנה ברורה", דטעם אחיזת הכוס ביד שמאל הוא כדי שיבדיל על הכוס, יש לומר, דגם כשמניח על השולחן לפניו נקרא הבדלה על הכוס, וכהא דמבואר בט"ז (סימן רע"א סק"ט) בקידש על הכוס וכסבור שהוא יין ונמצא מים, דאם בשעת הקידוש היה יין על השולחן מוכן לשתות, אינו צריך לקדש שנית רק ישתה מהמוכן לפניו, וכמו שכתב רמ"א (סימן ר"ט) בשם מהרי"ל, דהוי כאלו קידש על היין, עיי"ש. הרי דגם כשהכוס עומד לפניו ואינו אווז הכוס בידו, חשיב גם כן כמקדש על הכוס. וא"כ י"ל, דה"ה בהבדלה אין אחיזת הכוס לעיכובא, וסגי כשמונח לפניו על השולחן.

ד. ובספר "משנת יעקב" (סימן רצו) העיד הגאב"ד קאפיש הג"ר יעקב לעבאוויטש ז"ל בזה"ל: כעת כל הגדולים והצדיקים והעולם מניחין הכוס על השלחן בשעת ברכת בשמים ונר, וצ"ע למה, ואפשר יען דחוששין שמא ישפוך היין כשתופס בשמאל וטרוד בזה ולא יכוין הברכה, אם כי י"ל דזה הוא כמו לולב דבשעתיה אינו מטריד, מ"מ י"ל דבשמאל האחיזה אינו טוב ומטריד יותר, "ומצד שצריך לברך גם בשמים ונר על הכוס, שכתב במשנ"ב דמשו"ה צריך לאחוז הכוס בשמאל, י"ל לענ"ד, דגם

העלון השבועי של תושבי ק"ש והסביבה מטעם: כולל 'בית יהודה' - מוסדות 'מערט עדולם' ומיסודו של ב"כ 'אוהל משה

העלון טעון גניזה. נא לא לעיין בו בשעת התפילה

עלוך

ירכתי צפון

להפצת דרכו של המהר"ל מפראג זי"ע

פרשת יתרו

מדיני הבדלה במוצאי שבת | המרא דאתרא, רב העיר הרה"ג שלום לוי שליט"א

כשעומד הכוס לפניו על השלחן הוה כסודרן על הכוס", וראיתי לגדול אחד שעושה כשו"ע, אבל כל העולם לא נהגו כן, עכ"ל. ומבואר בדבריו כסברתינו, דהנחה לפניו מהני ג"כ לענין שיחשב כקידוש על הכוס, ושו"ר שהאריך בזה בשו"ת להורות נתן (ח"ח סימן זי) בראיות שאין אחיזת הכוס לעיכובא, עיי"ש.

ה. ולמעשה, מן הראוי לכתחילה לעשות כמפורש בשו"ע, וכדברי האשל אברהם. ועיין עוד בשו"ת באר משה (ח"ח סימן כח) שהאריך ג"כ בזה, ומסיים הדחוב על אלו שלא עשו כן עד עתה לתקן ולעשות כפסקו של השו"ע, זולת מי שיש לו קבלה דור אחר דור. והנוהגים להניח את הכוס על השולחן יש להם על מי שיסמוכו, שכבר נהגו כן הרבה גדולים וצדיקים וכנ"ל, והנח להם לישראל.

ו. וכתב ה"שולחן ערוך" (רצ"ט, א): "אסור לאכול שום דבר או אפילו לשתות יין או שאר משקין חוץ ממים, משתחשך עד שיבדיל". ומי סודה מותר ג"כ לשתות שדינם כמים ואינם דומים לשכר ויין החשובים.

ז. ועיויין בתוס' (פסחים ק"ה. ד"ה לא) דהטעם שהשותה לפני הבדלה מיתנת באסכרה מדה כנגד מדה הוא משביע גרונו יחנק, עיי"ש.

ח. וע"ע בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סימן עה) שכתב, דעל סודה גם בשעת הדחק לא יקדש ולא יבדיל עלייהו דהן כמים בעלמא, ואף ששותין אותם גם בסעודות החשובות ומכבדין בהם, אבל הוא רק כשתיית מים לצמאון ולהתקרר בימים החמים ובשעה שחם, והכבוד בהם הוא ג"כ רק כשצריכין לזה, וגם במים צוננין מכבדין כשצריכין להם, וחשיבות משקה הוא ששותים אותם אף בלא צורך לגופם אלא כשביל כבוד הסעודה וכבוד האורחים. - וכן מובא בספר מרא דשמעתתא (אות קז) שהורה הגאב"ד הגה"צ רמ"א פריינד זצ"ל שאין להבדיל על מי סודה, שהם גרועים יותר מתה וקפה, ואפילו להפוסקים המתירים להבדיל על תה, מ"מ על מי סודה אין להבדיל כלל, לפי שאינן אלא מים, ועיי"ש במקורות שציין בליקוטי שי.

ט. ואמנם כל זה מהנראה לפי עיקרי ההלכה. אבל למעשה ידוע שהארי"ו זצ"ל החמיר שלא לשתות אפילו מים. וא"כ ה"ה סודה יחמיר שלא לשתות, אלא אם כן הוא שעת הדחק גמור. ■

"לדרוש אלקים" | רב קהילת "אוהל משה", הרב איתמר לוי הי"ו

ביותר. הצעתו של יתרו נכונה ומתבקשת, אבל למען האמת, צריכה הסבר כיצד ליישמה בפועל.

בעיית סמכות

יתרו מציע שימנה "שרי אלפים, שרי מאות, שרי חמישים ושרי עשרות". אם פירוש "שרי אלפים" הכוונה שעל כל אלף איש נתמנה שופט אחד, זה 600 שופטים. וכן "שרי מאות" אם הכוונה שעל כל מאה איש נתמנה שופט אחד, זה 6000 שופטים. וכן "שרי חמישים" זה 12000 שופטים. ו"שרי עשרות" זה 60000 שופטים. אם לכל אחד מהשופטים האלו הייתה סמכות שווה, הרי שכל אחד מעם ישראל יהיה כפוף לארבעה שופטים! אין ספק שדבר כזה נועד לכישלון, היה נוצר כאן ריב סמכויות, שהייתה רחוקה מאוד מן ה"שלום" שמערכת משפט שכזו, אמורה לקדם.

דירוג סמכויות

ודאי שצריך לעשות כאן איזה סדר של דירוג סמכויות. "שרי אלפים" אין הכוונה שממונים על אלפים, אלא שנבחרו מתוך אלפים, הם הטובים והמעולים. כל אחד מהם נבחר מתוך אלף אנשים. וכן "שרי מאות" - הוא נבחר מתוך **המשך בעמוד 2**

גליון זה נלמד על ידי מאות קוראים בעיר ובסביבה. העלון יוצא בעזרתם ולהצלחתם של משפחת קריספין עמרם וגיליה הי"ו.
עיצוב גרפי: רבקה רייך | עריכה: הרב איתמר לוי.

נשמח לקבל הערות והארות לגבי העלון בדוא"ל: alon.zafon1@gmail.com

האולם החדש של הצפון

אזור תעשייה דרומי (מתחם One) קרית שמונה
טל. 04-6905595 | נייד יוני דהן: 050-5228400

פרחי מלי
טיילת מלון הצפון, קריית שמונה
להחנות חייגו
04-8255554
050-8510151

היזיון אבוק
היזיון הישראלי
מאור - **0525391942**

קובי רידי
מורה לנהיגה
אוטומטי + רגיל

טל. 077-7950306
נייד. 050-5707037
kobi.ridi@gmail.com

